

VÄRLDEN I BRAND

ÅRETS sista månad har varit rik på dramatiska och ödesdigra nyheter. Den största händelsen har varit Japans plötsliga, även för U. S. A. och England tydligen överraskande, överfall på dessas besittningar i Stilla havet, åtföljt av Tysklands och Italiens krigsförklaringar mot de anglosaxiska makterna.

Blott framtiden kan bedöma, om de avgörande besluten i Tokio fattades av den politiska regeringen eller av mäktiga militära instanser, i detta fall väl i första rummet det högsta marinbefälet. Säkert är endast, att man i det slutliga ögonblicket ej blott kopierade den av Hitler och Mussolini hyllade taktiken utan följde ett nationellt föredöme — överfallet på den ryska eskadern i Port Arthur mitt under pågående underhandlingar 1904. Det återstår även att se, om de maktägande i Tokio handlade i säkert medvetande om egen styrka och gynnsamma storpolitiska konjunkturen eller om de drevos av en desperat önskan att gripa den sista chansen, innan den anglosaxiska blockaden och den världspolitiska utvecklingen låtit den oåterkalleligen försvinna.

Den avsedda överraskningseffekten har i varje fall nåtts i en utsträckning, som förefaller förvånande med tanke på den amerikanska alarmberedskap, varom världspressen länge har ordat. Den amerikanska flottan har vid Hawaji lidit avsevärda förluster, vilkas närmare omfattning dock ännu är okänd. Flera mindre öbaser ha fallit i angriparens hand, och Filippinerna äro målet för en mycket allvarligt menad invasion. Även i den andra angreppsriktningen har Japan skördat betydelsefulla framgångar. Thailand har kapitulerat under mycket snöpliga former. Den brittiska Stillahavsflottan har vid Malackahalvön drabbats av en katastrof, en av de svåraste i den engelska sjömaktens historia och så mycket mer överraskande, som de stora slagfartygen hitintills visat sig förvånansvärt väl uthärda angrepp från luften och *Prince of Wales* var av en alldeles modern konstruktion. Att denna kraftiga decimering av Englands slagflotta kan få allvarliga konsekvenser åtminstone för en tid framåt, ligger i öppen dag vid en tidpunkt, då kampen om Atlanten och nödvändigheten för England att hindra italienska transporter över Medelhavet utgöra

hart när oövervinneliga hinder för större kraftöverflyttningar till sjöss. Frågan är dock, hur fort Amerikas stora potentiella resurser kunna sättas in i spelet, och i vad mån det av Kinakriget och råvarubrist medtagna Japan i händelse av en långvarig kamp förmår utnyttja det försprång det vunnit vid spelöppningen.

Om Japans inträde i kriget och dess därvid uppnådda första resultat utgöra en mycket stor framgång för Tyskland, innebär den senaste utvecklingen på den ryska krigsteatern däremot en tydlig motgång för axeln. Bakslaget vid Rostov, det må vara tillfälligt eller ej, är den tyska krigsmaktens första obestridliga nederlag till lands under detta krig, och det har ställt det bebådade företaget mot Kaukasus på en oviss framtid. Och två månader efter den dag, då själve rikspressechefen Dietrich i dramatiska former förkunnade för världspressen, att kriget i öster vore slut, ha de officiella kommentatorerna förklarat, att erövringen av Moskva och Leningrad måste uppskjutas över vintern. Det ryska fälttåget har trots alla gigantiska erövringar och imponerande vapenbragder tvivelsutan berett tyskarna en missräkning, även om det naturligtvis mycket väl kan hända, att det likväl under 1942 bringas till ett segerrikt slut.

I Norden har månadens början sett en länge fruktad utveckling omsider fullbordad med Englands krigsförklaring mot Finland. Händelsernas egen logik har länge pekat i denna riktning, och bägge parterna torde ha handlat under ett för dem båda lika okärt nödtvång. Att Finlands beträngda försörjningsläge spelat en avgörande roll för dess handlande, särskilt när det anslöt sig till antikominternpakten, förefaller säkert.

Det återstår alltså ett hopp, att den engelska krigsförklaringen ej skall behöva draga med sig svårare militära eller politiska följder vare sig under eller efter kriget. Här har Sverige en stor och betydelsefull roll att fylla till sitt eget och Nordens fromma. Detsamma gäller om den smärtsamma klyfta, som uppstått mellan två av Nordens länder, då nu Finland och Norge av händelsernas övermäktiga tryck och stormakternas hänsynslösa politik drivits in i mot varandra fientliga läger. Alltjämt finnes möjligheten, att Sverige i en tid, då så gott som hela jordens yta står i brand, tack vare en klok politik, sina i sista stund företagna rustningar och ej minst ödets gunst skall kunna rädda ej blott sin egen fred utan även utsikterna till en framtida fri samverkan mellan Nordens alla folk.

14.12. 1941.